

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnštvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na veliken trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so natisne onkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Okr. zastop na Ptuji.

Iz Slovenskih goric smo prejeli okrožnico, katero razpošilja novi okr. zastop na Ptuji svojim volilcem. Le-ta je sila pomenljiva in vredna, da jo izvedó tudi naši bralci. Glasi se ona tako-le:

V obče se misli, da je okrajni zastop, kateri je bil voljen meseca junija 1887. leta, prevzel že takrat poslovanje.

Ta misel je celo kriva. Lanskega leta dne 28. julija izvoljen načelnik in njegov namestnik bila sta še le dne 13. junija tega leta od presvitlega cesarja potrjena, dne 5. julija t. l. storila sta obljubo pred c. kr. okrajnim glavarjem v Ptuji in komaj dne 11. julija t. l. prevzel je novi odbor poslovanje.

Za vse, kar se je do tega dneva zgodilo ali opustilo, odgovoren je prejšnji odbor, katerega je vodil prejšnji načelnik do 11. januarja 1888 in potem, ko je ta vzel slovo, njegov namestnik do 11. julija 1888. Novemu odboru dohajajo v obilnem številu vsakojake pritožbe, največ gledé nove Varejske ceste in zaradi ceste prek Majšberskega brega.

Novi odbor zgotovil bi rad delo na Varejski cesti kakor najpreje, in drage volje bi se poprijel dela na Majšberskem bregu. Toda stvar je taka: Vsi stroški za novo Varejsko cesto preračunjeni so na 22.500 gold. Dozdaj izdalo se je za razna dela in naprave že nad 13.822 gld., priznati pa se mora, da še niste dve tretjini vsega dela zgotovljeni. Iz tega sledi, da za to cesto preračunjeni znesek ne bode nikakor zadostoval.

Kaki pa so dohodki okrajnega zastopa? Ti so za leto 1888 preračunjeni na 70.172 gld. 37 kr., od teh pa je prejel prejšnji odbor okoli 18.918 gld. in izdal je 18.729 gld., vse drugo je še na dolgu.

Novi odbor našel je dne 11. julija t. l., ko je začel poslovati, v okrajni blagajnici celih 43 gld. 87 kr. gotovega denarja, na drugi strani

pa je moral prevzeti skrb, da plača, kakor najpreje, starih nujnih dolgov za navažanje prodeca, razne poprave po cestah, ob Dravi itd. nad 14.645 gld. Da to ni mogoče, to vidi vsak pameten človek.

Ko je g. Raisp dne 9. junija 1884. leta izročil načelništvu g. Pisku, pustil mu je v kasi ali blagajnici gotovine 6130 gld. 68 kr., da ni prišel v zadrego med letom, ko kmet ne more štibre plačevati, ker nima nikakih dohodkov.

Ko bi tedaj zdajni okrajni zastop bil prisiljen, spolniti vse želje in vstreči vsem zahtevam, katere se mu naznanjajo od raznih strani, moral bi terjati od politične gosposke, da strogo in sproti izterjava štibro z dokladami vred. To bi pa hudo zadelo vse posestnike celega okraja, kateri morajo plačevati štibro. Kajti že meseca septembra lanskega leta bili so zaostali s 23.000 gold. na dolgu, zdaj je ta znesek še dosti veči, ker je letina slaba, ker ni imel nobeden pridelek dozday cene in še bode narastel, ker je toča vničila gorice in poljske pridelke ta in onkraj Drave.

Okrajni zastop spravlil bi s svojim strogim postopanjem vsled tega vse davkoplačevalce v hudo stisko, polovica zapala bi jih eksekuciji, če bi zdaj terjal, da se zaostale doklade vplačajo. Edino zato, in ker je bil še dozday stari odbor na krmilu, ni se začelo delo na Majšberski cesti; kakor hitro se razmere zboljšajo, pride tudi ta cesta na vrsto.

Vsi volileci pa naj bodo prepričani, da bode novi odbor vse storil, kar bode potrebno za okraj, da ni nasprotnik novim in dobrim cestam, samo da se gospodarstvene razmere toliko zboljšajo, da ne bode treba skrbnim in marljivim posestnikom zaradi zaostale štibre prodavati po eksekuciji imetja; kajti več velja dober posestnik v borni koči ob strmem in ozkem potu, nego berač na široki in gladkej cesti.

Zatorej prosimo potrpljenja in zaupanja vse in vsakega in posestnika tokraj in onkraj Drave.

Načelnik: Dr. Jurtela.

Pričakovali smo, pristavlja naš poročevalc valem te okrožnici, da bode stari odbor, v katerem so zapovedovali Pisk, Filafferro, dr. Michelitsch in c. kr. okrajni zdravnik, dr. Kleinsasser, vse storil, kar se bode le dalo, da ima novi odbor, v katerem imajo Slovenci večino, težko stanje, kedar prevzame poslovanje.

To se je nemški gospodi posrečilo. Nihče ne more tajiti, da je gospodarstvo okrajnega zastopa veliko. Resnica pa je tudi, da mora imeti vsak večji gospodar za vse slučaje pripravljeno gotovino v denarjih, da si more pomagati, če ga zadene nesreča. Okrajni odbor ptujski pa naj gospodarji s 43 gld. 87 kr., naj plačuje tajnika, cestnarja, delo po cestah, prodec itd., naj skrbi za stare dolgove!

Bil sem navzoč, ko so prišli podjetniki po denar, ker so navozili prodec, pa denarja niso dobili, ker ga ni v blagajnici.

Kaj pa bode v bodoče? Toča pobila je z malo izjemo celi okraj, nekatere dele po dvakrat in trikrat; vzela je gorice, ozimino in druge poljske pridelke.

Okrajni zastop mora shajati z vplačanimi nalogami. Kako pa se bodo te naloge vplačevale letos, če jih je bilo že lani meseca septembra 23.000 gld. na dolgu? Odkod naj dobi kmet in drugi posestnik letos denar, da plača štibro? Kaj naj proda? Po spodnjih Halozah in v Majšberški župniji nimajo ljudje več ob čem živeti, ker njim je toča vzela vse pridelke, prosjačiti bodo morali za živež, štibra pa se jim bode morala opisati z dokladami vred.

Po vodi bilo je poškodovanih več cest, nekatere večkrat zaporedoma. Te ceste mora okrajni zastop dati popraviti in delo plačati. Odkod vzeti denar? Proračun za tekoče leto ima za te slučaje samo 100 gld., pišem eden sto goldinarjev in vendar se zdaj potrebuje skoro za vsako cesto velikega okraja toliko!

Tudi tu je razvidno, da si je stari okrajni zastop vrlo prizadeval, da spravi naslednika, kolikor mogoče, v zadrego in mu nakoplje vsakojakih sitnob in nepravil. To vse pa iz gole ljubezni ali ka-li do slovenskega kmeta! To si je treba dobro zapomniti!

Družbe sv. Cirila in Metoda redna III. velika skupščina v Ptuj

dné 29. julija 1888.

(Dalje.)

Troški so znašali 6983 gld. 25 kr., torej so dohodki presegali troške za 1655 gld. 9 kr. Za otroške vrtnice ali zabavišča je družba potrosila 2380 gl. 92 kr., ker je bilo treba skrbeti za pripravo potrebnih sob, za notranjo upravo i. t. d. Redni troški so manjši, ker zadevajo le plače za vrtnarice in stanovanje. Drugi znatni trošek so bile podpore občinam za zgradbo novih

ljudskih šol. Dovolile so se občinam na slovensko nemški meji na dolžna pisma, v katerih so se obvezali krajni šolski sveti, da vrnejo družbi posojila, ko bi se na šolah ne poučevalo v slovenskem jeziku. Jedni občini pa se je dalo posojilo 700 gld. pod to, da jih vrne tekom leta, kar je krajni šolski svet obečal.

Družba je izdala svoje knjižice v 6000 iztisih, kar je stalo nad 400 gold. Mnoge podružnice, zlasti na Koroškem, so prosile, da bi jim družba poslala različnih knjig, posebno za mladino. Družba je tem prošnjam ustrezala in za 468 gld. 50 kr. molitvenih, poučnih in zabavnih knjig razposlala. Tudi za studentovske kuhinje je odbor dovolil nekaj podpor, slovenski dekliški šoli v Celji pa je podaril znesek 300 gld.

Koncem 1887. leta je bilo v blagajnici 7273 gld. 79 kr., ki so bili večinoma vloženi pri raznih slovenskih posojilnicah, ostanek pa v poštini hranilnici.

Naj še dodam, da je v tekočem letu do konca julija bilo dohodkov 4407 gld. 77 kr., kar kaže, da se slovenski narod zanima za družbo, katere blagi namen je, podpirati slovensko šolstvo na katoliški podlagi ob slovenskih mejah. Ker so troški znašali le 804 gld., razpolaga družba z zneskom 10.877 gld. 56 kr. Od svojega pričetka do zdaj je nabrala družba 19.557 gld. 72 kr., izdala pa 9680 gld. 16 kr.

Sklepno daje blagajnik še nekatera pojasnila, priporočajoč častitim podružničnim blagajnikom isto požrtvovalnost, s katero so se odlikovali v pretekli dobi.

6. Po vspredu pride nadzorništveno poročilo. Iz tiskanega računa, kateri je bil razdeljen med č. skupščinarje, se razvidi, da sta dva gg. nadzornika pregledala društvene knjige blagajnične ter našla vse v redu.

Račun o dohodkih in troških družbe „sv. Cirila in Metoda“ za čas od 1. januarija do 31. decembra 1887. Dohodki: V blagajnici 1. januarija 1887 5620 gld. 70 kr.; doneski podružnic 7224 gld. 6 kr.; doneski pokroviteljev 416 gld.; volila 258 gld. 50 kr.; darila 640 fl. 7 kr.; obresti 97 gld. 71 kr.; skupaj 14.257 fl. 4 kr.; po odbitih troških v znesku 6983 gld. 25 kr. ostane v blagajnici 7273 fl. 79 kr. *) in dolžno pismo šolske občine v znesku 700 gld. Torej vkup 7973 gld. 79 kr. Troški: Tiskovine, natis knjižic: „Družba sv. Cirila in Metoda“ in „Vestnika“ v 600 iztisih 300 gld. 61 kr.; broširanje knjižic, razpošiljatev, spisovanje, koleki, pristobijne 158 fl. 88 kr.; otroška zabavišča 2380 fl. 92 kr.; dekliški šoli 300 fl.; podpore občinam za zgradbo ljudskih šol 2400 fl.; posojilo za zgradbo ljudske šole 700 fl.; razue poučne, zabavne in molitvene knjige podarjene podružnicam 468 fl. 50 kr.; podpore podružni-

*) Naloženo pri raznih posojilnicah slovenskih.

